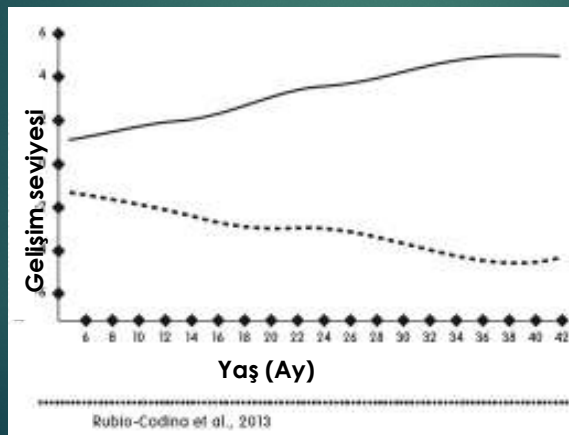

Ev Ziyareti-Temelli Aile Rehberliği Programının Anne Ruh Sağlığı ile Bebegın Beslenme ve Geliřimine Katkısı

FEYZA ORAPI¹, SERRA MÜDERRİSOĐLU¹ & Z. HANDE SART²

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ
¹ PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ
² EĞİTİM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ

- Sosyoekonomik düzeye bağlı gelişimsel farklar en erken dönemde belirlemede
- Okula başladıklarında öğrenmede ve öz-düzenlemede sorun yaşama riski
(Black ve ark., 2017; Blair & Raver, 2012)

Yüksek eğitimli aileler

Düşük eğitimli aileler

Risk Altındaki Aileler için Önleyici Müdahale

Ev ziyareti modeli:

- ▶ En erken dönemden itibaren başlayabilen bir model
- ▶ Ebeveynlik becerileri, ihtiyaç doğrultusunda yönlendirmeler, çevresel uyarılar

Sonuçlar: Abecedarian Projesi, Hemşire-Aile Ortaklığı, Erken Head Start gibi programlar

- ▶ Çocuğa şiddet, annedeki ebeveynlik stresi, depresyon riskinin azalması
- ▶ Çocukta dil ve bilişsel becerilerin gelişmesi, ev kazalarının azalması
- ▶ Uzun vadede davranış problemi, sağlık sorunları riskinin azalması

(Astuto ve Allen, 2009; Sama-Miller ve ark., 2016)

Aile Rehberliği Programı

▶ Üniversite, Yerel Yönetim ve STK İşbirliği:

- ▶ Program geliştirme ve değerlendirme: Boğaziçi Üniversitesi (Çorapçı, Müderrisoğlu, Sart)
- ▶ Uygulama: İlçe Belediyeleri (Beyoğlu, Maltepe, Sarıyer, Sultanbeyli)
- ▶ Programın teknik ve mali desteği: STK (Bernard van Leer Vakfı)

Aile Rehberliği Programının Hedef Alanları

Toplam 37 Ev Ziyareti

Programın saha uygulayıcıları: İlçe belediyelerinin Sosyal İşler bölümünde çalışan elemanları (N = 10)
Ev ziyaretçileri B.Ü. 60 saatlik eğitim sonrası saha uygulaması

PROGRAM İÇERİĞİ

Temel Beslenme Mesajlar

Sağlık Bakanlığı, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu
UNICEF önerileri

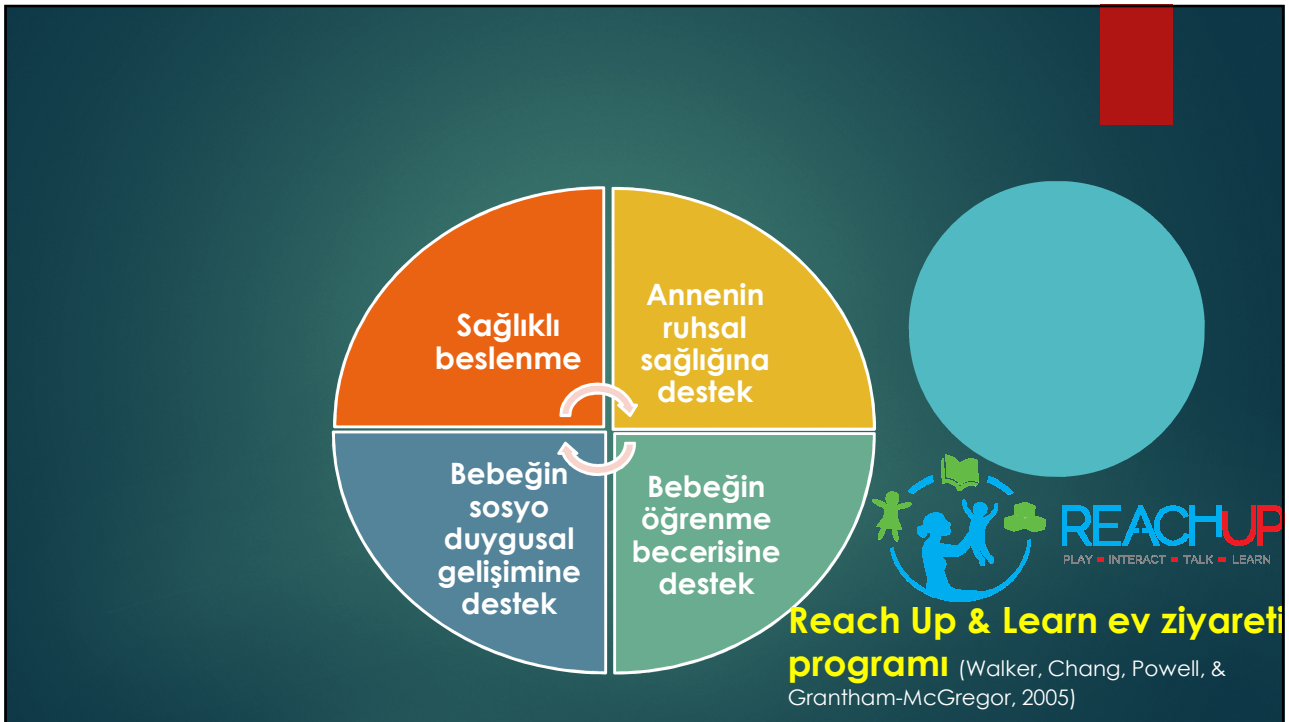

Sağlıklı Düşünme Programı (WHO, 2015)

- Annenin kendini ihmal etmemesi
- Sosyal destek alabilmesi
- Anne-bebek ilişkisindeki zorluklarla baş edebilmesine destek

düşünce → duygu → davranış

Ev Ziyaretçisinin Rolü

1.

- Etkinlikleri Uygulayarak Gösteren

2.

- Anne ile İşbirliği yapan: Annenin Etkinlikleri Bebeği ile Uygulaması

3.

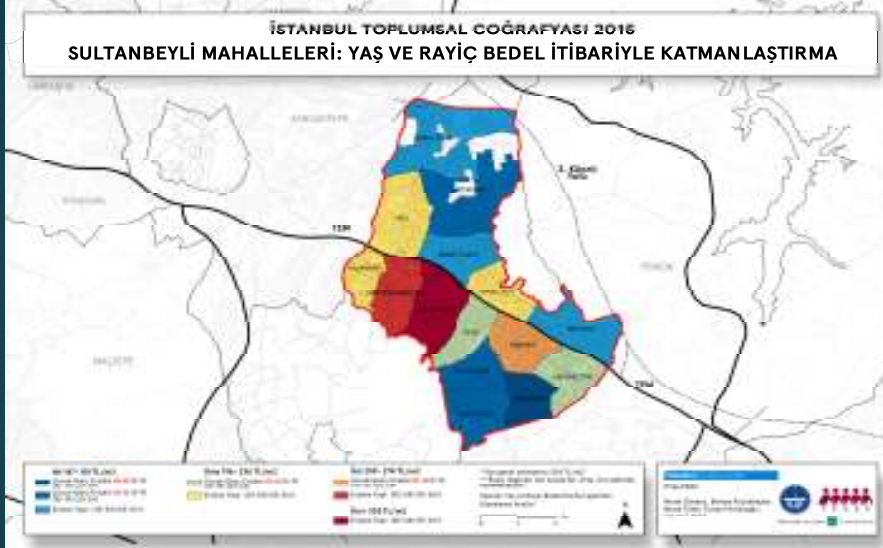
- Anneye Olumlu Geribildirim Vermesi

HAFTALIK ZİYARETLER

- Selamlaşma, Kısa Sohbet
- Son iki haftayı gözden geçirme
- Sağlıklı Düşünme Kartı Uygulaması
- Reach Up & Learn etkinlikleri
- Broşür ile Beslenme Mesajı
- Şarkı

Katılımcı Ailelerin Belirlenmesi

Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV) & Kadir Has Üniversitesi İstanbul Çalışmaları Merkezi

Katılımcılar ve Ön değerlendirme

	MÜDAHALE GRUBU (N = 334) 228 hamile 106 bebekli anne	KONTROL GRUBU (N = 253) 179 hamile 74 bebekli anne
Anne eğitimi (yıl)	7.2 (3.7)	6.8 (4.6)
Annenin yaşı	29.1 (5.7)	29.4 (5.6)
Evlilik süresi	7.0 (5.0)	7.4 (5.3)
Anne çalışma durumu (% ev kadını)	% 92	% 89
Baba çalışma durumu (% çalışıyor)	%94	% 94
Hanede yaşayan kişi	4.0 (1.8)	4.0 (1.7)
Annenin düzenli beslenme	86%	87%
Olumlu ebeveynlik tutumu	30.1 (3.2)	30.0 (4.1)
Anne depresyonu (CESD)	10.1 (6.4)	10.7 (6.6)
Evde Düzen/Rutin	22.3 (4.4) *	23.1 (4.3)
Çevre Riski	9.9 (1.7)	10.1 (1.9)

Programın Etki Değerlendirmesi

Bebeğin dil, hareket, sosyo-duygusal becerileri, beslenme

Gözleme ve ölçüğe dayalı olarak annenin sıcaklığı, duyarlılığı, öğretme davranışları, rol yetkinliği, depresyon

Annelerin Ev Ziyaretlerine Dair Görüşleri

Odak Grup Görüşmeleri

	ODAK GÖRÜŞME 1	ODAK GÖRÜŞME 2	ODAK GÖRÜŞME 3	ODAK GÖRÜŞME 4
Katılan Anne Sayısı	8	6	7	8
Bebeklerin yaş aralığı	5-10 ay	5-9 ay	6-10 ay	5-9 ay

DESTEK ALGISI

- ▶ «Doktor gibi değil. Konuşuyoruz. Sıkıntımı anlatıyorum. Destek oluyor bana»
- ▶ «İyi ki geliyor. Abla-kardeş gibiyiz. Yanında hata yapmaktan çekinmiyorum. Rahatım. Bana destek oldu bu ziyaretler»
- ▶ «Psikolojik olarak bana çok iyi geldi. 2 haftada bir eve gelen bir arkadaş gibi. Sevdiğimiz bir insan oldu»
- ▶ «Bana değer verdiğini hissediyorum. Dinlenmek çok iyi geliyor»
- ▶ «Nasılsınız denmesi bile çok iyi geliyor.»

Ev Ziyaretlerine Dair Genel Görüşler

DOĞRU BİLDİKLERİMİN YANLIŞ OLDUĞUNU ÖĞRENDİM

- ▶ «Çok ışık almasın, çok ses duymasın, sana alışmasın çocuk, kokunuza sıcaklığınıza alışmasın çocuk, biz bunları doğru biliyorduk. Bunlar yanlışmış.»
- ▶ «Karnını doyurur hemen yatırırdım. Hiç aklıma gelmezdi gazını çıkarmak. Şimdi hepsini sıralı yapıyorum »
- ▶ «İlkinde hiç dışarı çıkmadık hep hasta oldu. Şimdi çıkartıyorum ve hiç hastalanmadı.»

Ön değerlendirme Ebeveynlik Tutumları

Hem Uygulama hem de Kontrol Grubundaki annelerin:

- ▶ % 90: Küçük çocuklar **ağladıklarında kucağa alınırlarsa hep kucak isterler**
- ▶ % 80'e yakını: **İlk yıllarda çok sevgi göstermek** çocuğu şımartır
- ▶ % 55'i: Bebeğe **ilk sene oyuncak vermek** doğrudur

Ev Ziyaretlerine Dair Genel Görüşler

BESLENMEYE DAİR

- ▶ «Emzirirken su içilmesi gerektiğini biliyordum ama birileri kulağınıza fısıldamazsa çok da yapmıyorsunuz.»
- ▶ «Süt hiç sevmem ama en azından yoğurt yemeye başladım. Su içmek hiç aklıma gelmez. Daha özen göstermeye başladım.»
- ▶ Anne sütünün önemi herkese anlatılmalı.
- ▶ «Bal, tatlı vermemem gerektiğini öğrendim»
- ▶ Diğer çocuklarıma su katarak süt veriyordum. Verilmemesi gerektiğini öğrendim.

Ev Ziyaretlerine Dair Genel Görüşler

Sağlıklı Düşünme Kartları

- ▶ «İlk çocuğumda da olsaydı keşke. Her anne yaşayabilirmiş. Ben değilmişim sadece.»
- ▶ «Kendimi gördüğüm anlar oldu. Çok iyi geldi.»
- ▶ «Korkularım vardı. Nazardan korkardım. Demek varmış öyle düşünenler»
- ▶ Sadece çocuğun ihtiyacını karşılayan bir varlık değilmişim. Doyuran, gazını çıkara, uyutan. Ondan ibaret değilmişim. Değersizlik hissi vardı. Geçici olduğunu öğrendim.
- ▶ Hep destek beklerdim. Ama bizim de çağırabileceğimizi öğrendim»

Ev Ziyaretlerine Dair Genel Görüşler

Anne Olarak Farklı Yapılanlara Dair Paylaşımlar

- ▶ «Hep konuşulması gerektiğini bilmiyordum, giydirirken, yıkarken bile konuşmanın iyi olduğunu bilmiyordum.»
- ▶ Eşime onla konuşuyordum. Anlamaz diyor. Olsun diyorum, sesini duyar»
- ▶ «Dokunmuyordum, dokundurtmuyordum, aynaya baktırmıyordum önceden. Meğerse ne kadar önemliymiş. Tepkileri inanılmaz.»
- ▶ «Diğer oğluma, “aferrin bunu çok güzel yaptın” demedim pek. Bu çocuğuma daha çok söylüyorum»
- ▶ Yemek yerken göz kontağı kuruyoruz. Oyuncakları tutabiliyor. Ses çıkarıyor ben konuşmaya başlayınca»